Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kümnes koda)

28. oktoober 2020*

Eelotsusetaotlus – Direktiiv 2006/126/EÜ – Artikli 2 lõige 1 ja artikli 11 lõige 4 – Juhiluba – Vastastikune tunnustamine – Tunnustamiskohustuse ulatus – Välja vahetatud juhiluba – Väljavahetamine, mis toimus, kui juhiloa väljastanud liikmesriik oli juhtimisõiguse ära võtnud – Pettus – Keeldumine tunnustada väljavahetamise teel väljastatud juhiluba

Kohtuasjas C-112/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Verwaltungsgericht Aacheni (Aacheni halduskohus, Saksamaa) 4. veebruari 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 12. veebruaril 2019, menetluses

Marvin M.

versus

Kreis Heinsberg,

EUROOPA KOHUS (kümnes koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič, kohtunikud E. Juhász (ettekandja) ja I. Jarukaitis,

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– M., esindaja: *Rechtsanwalt* H. D. Gebauer,

– Euroopa Komisjon, esindajad: W. Mölls ja N. Yerrell,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/126/EÜ juhilubade kohta (ELT 2006, L 403, lk 18) artikli 2 lõike 1 ja artikli 11 lõigete 1 ja 4 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud Marvin M-i ja Kreis Heinsbergi (Heinsbergi kreis, Saksamaa) vahelises kohtuvaidluses, mille ese on viimase otsus keelduda tunnustamast M-ile Madalmaade ametiasutuste poolt väljastatud juhiluba.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2006/126 põhjendustes 2 ja 8 on märgitud:

„(2) Juhilubasid käsitlevad eeskirjad on oluline osa ühisest transpordipoliitikast, need aitavad parandada liiklusohutust ning hõlbustavad selliste isikute vaba liikumist, kes asuvad elama muus liikmesriigis kui juhiloa väljastanud liikmesriik. Isikliku transpordi olulisust silmas pidades soodustab vastuvõtva liikmesriigi poolt nõuetekohaselt tunnustatud juhiloa omamine inimeste liikumis- ja asutamisvabadust. […]

[…]

(8) Liiklusohutust silmas pidades tuleks ette näha juhilubade väljastamise miinimumnõuded. Sõidueksamite ja loa andmise nõudeid tuleb ühtlustada. Selleks tuleks määratleda veokite juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused ja käitumine, võtta sõidueksami ülesehituses neid mõisteid arvesse ning määratleda uuesti veokite juhtimiseks vajaliku füüsilise ja vaimse sobivuse miinimumnõuded.“

4 Direktiivi artikli 1 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid võtavad kasutusele I lisas esitatud ühenduse mudelil põhineva riigisisese juhiloa vastavalt käesoleva direktiivi sätetele. Ühenduse juhiloamudeli esiküljel oleval embleemil peab olema juhiloa väljastava liikmesriigi tunnusmärk.“

5 Sama direktiivi artikli 2 „Vastastikune tunnustamine“ lõikes 1 on nähtud ette:

„Liikmesriikide väljastatud juhilubasid tunnustatakse vastastikku.“

6 Direktiivi 2006/126 artikli 7 lõikes 1 on määratletud juhiloa väljastamise tingimused, mis puudutavad taotleja juhtimiseks vajalikku sobivust ja alalist elukohta juhiloa väljastava liikmesriigi territooriumil.

7 Direktiivi 2006/126 artikli 11 kohaselt:

„1. Kui ühe liikmesriigi väljastatud kehtiva riigisisese juhiloa omanik on asunud alaliselt elama teises liikmesriigis, võib ta taotleda juhiloa vahetamist samaväärse juhiloa vastu. Luba vahetav liikmesriik peab kontrollima, millise kategooria jaoks esitatud juhiluba veel kehtib.

2. Kui kriminaalõiguse ja korrakaitsealaste õigusaktide territoriaalsuse põhimõttest ei tulene teisiti, võib teises liikmesriigis väljastatud juhiloa omaniku alalise elukoha liikmesriik tema suhtes kohaldada sõidukijuhtimise õiguse piiramist, peatamist, äravõtmist või tühistamist käsitlevaid siseriiklikke sätteid ja vajaduse korral selleks juhiloa välja vahetada.

3. Juhiluba välja vahetav liikmesriik tagastab endise juhiloa selle väljastanud liikmesriigile ja põhjendab oma tegu.

4. Liikmesriik keeldub juhiloa väljastamisest taotlejale, kelle juhiluba on teises liikmesriigis piiratud, peatatud või ära võetud.

„Liikmesriik keeldub tunnustamast ükskõik millise teises liikmesriigis väljastatud juhiloa kehtivust sellise isiku puhul, kelle juhiluba on nimetatud teise liikmesriigi territooriumil piiratud, peatatud või ära võetud.

[…]“.

8 Direktiivi 2006/126 artikkel 15 nägi põhikohtuasja asjaolude toimumise ajal ette:

„Liikmesriigid abistavad üksteist käesoleva direktiivi rakendamisel ja vahetavad teavet nende juhilubade kohta, mille nad on väljastanud, välja vahetanud, asendanud, uuendanud või ära võtnud. Liikmesriigid kasutavad selleks loodavat ELi juhilubade võrgustikku.“

Saksa õigus

9 Isikute liiklusesse lubamise määruse (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr) põhikohtuasja asjaolude toimumise ajal kehtinud redaktsiooni § 29 lõikes 1 oli sätestatud:

„1. „Isik, kellele on juhtimisõigus antud välisriigis, võib oma õiguse ulatuses juhtida Saksamaa territooriumil mootorsõidukit, kui tema tavaline elukoht ei ole Saksamaal vastavalt §-le 7.“

10 Määruse § 29 lõikes 3 on sätestatud:

„Lõikes 1 ette nähtud õigus ei laiene välisriigis antud juhtimisõigusega isikutele,

[…]

3. kelle suhtes on kohus Saksamaa territooriumil kohaldanud juhiloa ajutise või lõpliku äravõtmise meedet või kelle suhtes on ametiasutus teinud otsuse kohaldada viivitamata täitmisele kuuluvat või lõplikku juhiloa äravõtmise meedet,

[…]

Esimeses lauses nimetatud juhtudel võib ametiasutus teha otsuse viidatud õiguse puudumise kohta.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

11 Saksamaa ametiasutused väljastasid M-ile 3. juulil 2008 AM- ja B-kategooria ning 1. juulil 2015 T-kategooria sõiduki juhiloa.

12 9. juunil 2016 toimunud liikluskontrolli käigus tuvastati, et M juhtis sõidukit, olles narkootiliste ainete mõju all. M-i teavitati 20. septembril 2016 Saksamaa pädevate ametiasutuste kavatsusest võtta temalt juhtimisõigus ära.

13 M. teatas 29. septembril 2016 nimetatud ametiasutustele, et tema elukoht ei ole enam Saksamaal ning deklareeris 13. oktoobril 2016, et tema elukoht on Madalmaades, kus ta taotles 1. novembril 2016 oma Saksamaa juhiloa väljavahetamist Madalmaade juhiloa vastu.

14 Kreis Heinsberg (Heinsbergi kreis) võttis 9. novembri 2016. aasta koheselt täitmisele pööratava korraldusega, mis tehti M-ile teatavaks 12. novembril 2016, puudutatud isikult juhtimisõiguse ära ja kohustas teda juhiloa viivitamata tagastama.

15 Pärast seda, kui Madalmaade ametiasutused olid 14. novembril 2016 tuvastanud, et M-i juhtimisõigus on Euroopa Liidu juhilubade võrgustiku andmebaasis (RESPER) sisalduva teabe alusel kehtiv, väljastasid nad 17. novembril 2016 M-ile tema Saksa juhiloa vastu Madalmaade juhiloa. Sellest vahetusest teatati Kreis Heinsbergile (Heinsbergi kreis) 5. detsembri 2016. aasta kirjaga, millele oli lisatud M-i Saksa juhiluba.

16 Madalmaade ametiasutused, kellele Kreis Heinsberg (Heinsbergi kreis) teatas, et M-ilt on Saksamaal juhtimisõigus ära võetud, teatasid M-ile 4. jaanuaril 2017 selle kohta esitatud taotluse alusel, et nad jätkavad M-i juhiloa ümbervormistamist, kuna väljavahetamistaotluse esitamise ajal ei sisaldanud nimetatud andmebaas mingit märget puudutatud isiku juhtimisõiguse piiramise kohta.

17 Politsei tuvastas 17. jaanuaril 2017 Saksamaal toimunud liikluskontrolli käigus, et M-il ei ole selle liikmesriigi territooriumil sõidukijuhtimise õigust.

18 Kreis Heinsberg (Heinsbergi kreis) sedastas 5. septembri 2017. aasta otsuses, et M-ile Madalmaades väljastatud juhiluba ei anna talle õigust Saksamaal sõidukit juhtida.

19 M vaidlustas selle otsuse Verwaltungsgericht Aachenis (Aacheni halduskohus, Saksamaa).

20 Nimetatud kohus leiab, et esimese juhiloa väljavahetamise tulemusel saadud juhiluba peavad Saksamaa ametiasutused tunnustama samamoodi nagu juhiluba, mis on väljastatud pärast mootorsõiduki juhtimiseks vajaliku sobivuseksami sooritamist. Siiski kaldub ta seisukoha poole, mille kohaselt liikmesriik võib liiklusohutuse ja liiklejate elu kaitse eesmärki arvestades direktiivi 2006/126 artikli 11 lõike 4 alusel keelduda väljavahetatud juhiluba tunnustamast, kui väljavahetamine toimub pärast seda, kui juhiloa väljastanud liikmesriik on juhtimisõiguse ära võtnud.

21 Juhul kui leitakse, et direktiivi 2006/126 artikli 11 lõige 4 ei ole kohaldatav, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas erand vastastikuse tunnustamise põhimõttest on lubatud, kui liikmesriik, kelle territooriumil juhiloa tunnustamise küsimus tekib, saab vaieldamatu teabe alusel tõendada, et selle juhiloa väljavahetamise ajal ei olnud materiaalset juhtimisõigust enam olemas.

22 Neil asjaoludel otsustas Verwaltungsgericht Aachen (Aacheni halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi [2006/126] artikli 2 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigid peavad juhiluba koos sellel märgitud mootorsõiduki juhtimise õigustega tunnustama ka siis, kui asjaomase dokumendi väljastamine tuleneb juhiloa väljavahetamisest direktiivi [2006/126] artikli 11 lõike 1 alusel?

2. Kui esimesele küsimusele tuleb vastata jaatavalt, siis kas liikmesriik võib direktiivi [2006/126] artikli 11 lõike 4 teise lõigu alusel keelduda sellise välja vahetatud juhiloa tunnustamisest, mille selle väljastanud liikmesriik vahetas välja ajal, kui asjaomasele isikule sisulise juhtimisõiguse andnud liikmesriik oli ta sellest õigusest juba ilma jätnud?

3. Kui teisele küsimusele tuleb vastata eitavalt ja juhiluba tuleb tunnustada, siis kas liikmesriik võib keelduda välja vahetatud juhiloa tunnustamisest vähemasti juhul, kui liikmesriik, kelle territooriumil selle juhiloa tunnustamise küsimus tekib, saab „vaieldamatu teabe“ põhjal kindlaks teha, et juhiloa väljavahetamise ajal puudus asjaomasel isikul sisuline juhtimisõigus?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

23 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2006/126 artikli 2 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selles ette nähtud vastastikune tunnustamine ilma mis tahes formaalsuseta on kohaldatav juhiloa suhtes, mis on väljastatud selle direktiivi artikli 11 lõike 1 alusel toimunud väljavahetamise kaudu.

24 Olgu märgitud, et direktiivi 2006/126 artikli 2 lõikes 1 on sätestatud, et „[l]iikmesriikide väljastatud juhilubasid tunnustatakse vastastikku“.

25 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt näeb see säte ette liikmesriikide väljastatud juhilubade vastastikuse tunnustamise ilma ühegi formaalsuseta (26. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus I, C-195/16, EU:C:2017:815, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

26 Kuna nimetatud säte ei näe ette juhiloa väljastamise viisidel põhinevat eristust, see tähendab väljastamist pärast direktiivi 2006/126 artiklis 7 ette nähtud eksameid või pärast väljavahetamist selle direktiivi artikli 11 lõike 1 alusel, siis kehtib vastastikuse tunnustamise põhimõte ka sellise väljavahetamise kaudu saadud juhiloa suhtes, kui selles direktiivis ette nähtud eranditest ei tulene teisiti.

27 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2006/126 artikli 2 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selles ette nähtud juhilubade vastastikune tunnustamine ilma ühegi formaalsuseta on kohaldatav selle direktiivi artikli 11 lõike 1 alusel toimunud väljavahetamise kaudu väljastatud juhiloa suhtes, kui selles direktiivis ette nähtud eranditest ei tulene teisiti.

Teine ja kolmas küsimus

28 Teise ja kolmanda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2006/126 artikli 11 lõike 4 teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et see lubab liikmesriigil keelduda tunnustamast juhiluba, mis on saadud selle direktiivi artikli 11 lõike 1 kohase väljavahetamise kaudu, põhjendusega, et see liikmesriik oli väljavahetatava juhiloa omajalt enne juhiloa väljavahetamist juhtimisõiguse ära võtnud.

29 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on esitanud need küsimused, arvestades olukorda, et esiteks oli M. enne seda, kui Madalmaade ametiasutused väljastasid vastavalt direktiivi 2006/126 artikli 11 lõikes 1 ette nähtud väljavahetamismenetlusele juhiloa, pannud Saksamaal toime õigusrikkumise, mille tõttu võeti temalt ära juhtimisõigus, ent tema juhiluba ei tagastatud Saksamaa ametiasutustele, ja teiseks, et Madalmaade ametiasutused, keda teavitati juhtimisõiguse äravõtmisest alles pärast uue juhiloa väljastamist, jätsid M-ile väljastatud juhiloa jõusse.

30 Direktiivi 2006/126 artikli 11 lõikes 1 on sätestatud, et kui ühe liikmesriigi väljastatud kehtiva riigisisese juhiloa omaja on asunud alaliselt elama teise liikmesriiki, võib ta taotleda juhiloa väljavahetamist samaväärse juhiloa vastu.

31 Selle sätte kohaselt peab luba välja vahetav liikmesriik kontrollima, millise kategooria jaoks esitatud juhiluba tegelikkuses veel kehtib. Selleks näeb nimetatud direktiivi artikkel 15 ette, et liikmesriigid abistavad üksteist vastastikku ja vahetavad teavet nende juhilubade kohta, mille nad on väljastanud, välja vahetanud, asendanud, uuendanud või ära võtnud, kasutades selleks Euroopa Liidu juhilubade võrgustikku.

32 Käesoleval juhul, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 15, kontrollisid Madalmaade ametiasutused 14. novembril 2016 M-i juhiloa kehtivust Euroopa Liidu juhilubade võrgustiku andmebaasist ning väljastasid 17. novembril 2016 M-ile uue juhiloa.

33 Kuna esimesele küsimusele antud vastusest nähtub, et direktiivi 2006/126 artikli 2 lõikes 1 ette nähtud vastastikune tunnustamine ilma ühegi formaalsuseta on kohaldatav selle direktiivi artikli 11 lõike 1 alusel toimunud väljavahetamise kaudu liikmesriigi väljastatud juhiloa suhtes, ei saa teised liikmesriigid põhimõtteliselt kontrollida, kas nimetatud direktiivis ette nähtud juhiloa väljastamise tingimused on täidetud. Liikmesriigi väljastatud juhiloa omamist tuleb käsitada tõendina selle kohta, et nimetatud juhiloa omaja vastas nendele tingimustele (vt selle kohta 23. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Aykul, C-260/13, EU:C:2015:257, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).

34 Euroopa Kohus on küll leidnud, et juhul, kui on võimalik kindlaks teha – mitte vastuvõtva liikmesriigi käest saadud andmete põhjal, vaid juhiloale endale kantud märgete või juhiloa väljastanud liikmesriigilt saadud muu vaieldamatu teabe alusel –, et mõni direktiivi 2006/126 ette nähtud juhiloa väljastamise tingimustest ei olnud täidetud, võib vastuvõttev liikmesriik, kelle territooriumil on nimetatud juhiloa omajalt varem juhtimisõigus ära võetud, keelduda niisugust juhiluba tunnustamast (vt selle kohta 26. juuni 2008. aasta kohtuotsus Zerche jt, C-334/06–C-336/06, EU:C:2008:367, punktid 69 ja 70, ning 26. juuni 2008. aasta kohtuotsus Wiedemann ja Funk, C-329/06 ja C-343/06, EU:C:2008:366, punkt 72).

35 Siiski, nagu märgib Euroopa Komisjon, ei ilmne asjaolu, et Saksamaa ametiasutused olid ajaks, mil Madalmaade ametiasutused juhiloa välja vahetasid, juba M-ilt juhtimisõiguse ära võtnud, käesoleval juhtumil ei juhiloast endast ega juhiloa väljastanud liikmesriigilt saadud muust teabest.

36 Direktiivi 2006/126 artikli 11 lõike 4 teise lõigu sõnastuse kohaselt „keeldub liikmesriik tunnustamast ükskõik millise teises liikmesriigis väljastatud juhiloa kehtivust sellise isiku puhul, kelle juhtimisõigus on nimetatud teise liikmesriigi territooriumil piiratud, peatatud või ära võetud“.

37 Väljendist „keeldub tunnustamast“ tuleneb, et see säte ei näe ette mitte õigust, vaid kohustuse (vt selle kohta 26. aprilli 2012. aasta kohtuotsus Hofmann, C-419/10, EU:C:2012:240, punkt 53, ja 21. mai 2015. aasta kohtuotsus Wittmann, C-339/14, EU:C:2015:333, punkt 24).

38 Euroopa Kohus on otsustanud, et selle sätte sõnastus lubab igal liikmesriigil, mitte ainult alalise elukoha liikmesriigil, keelduda teises liikmesriigis väljastatud juhiloa kehtivuse tunnustamisest (23. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Aykul, C-260/13, EU:C:2015:257, punkt 55).

39 Täpsemalt on Euroopa Kohus leidnud, et direktiivi 2006/126 artikli 11 lõike 4 teine lõik annab liikmesriigile, kes ei ole elukohaliikmesriik, õiguse võtta oma riigisiseste õigusnormide alusel ja õigusvastase käitumise tõttu, mille teises liikmesriigis varem väljastatud juhiloa omaja on tema territooriumil toime pannud, meetmeid, mille ulatus piirdub tema territooriumiga ja mille mõju on piiratud selle juhiloa kehtivuse tunnustamisest keeldumisega sellel territooriumil (vt selle kohta 23. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Aykul, C-260/13, EU:C:2015:257, punkt 60).

40 Selle kohta on Euroopa Kohus täpsustanud, et direktiivi 2006/126 artikli 11 lõike 4 teine lõik puudutab kriminaalõiguse ja politsei tegevust käsitlevate õigusaktide kohaselt võetud meetmeid, mis mõjutavad teises liikmesriigis väljastatud juhiloa kehtivust selle liikmesriigi territooriumil (23. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Aykul, C-260/13, EU:C:2015:257, punkt 61).

41 Lisaks on Euroopa Kohus juba otsustanud, et kui liikmesriik peaks olema kohustatud tunnustama mõne teise liikmesriigi poolt isikule väljastatud juhiloa kehtivust, samas kui esimene neist liikmesriikidest on selle isiku suhtes kehtestanud juhiloa saamise keelu oma territooriumil, asjaolude tõttu, mis eelnesid selle teise juhiloa väljastamisele neist liikmesriikidest teise poolt, siis julgustaks see isikuid, kes on ühe liikmesriigi territooriumil pannud toime õigusrikkumise, mille eest võidakse määrata niisugune meede, siirduma mõnda teise liikmesriiki, et saada uus juhiluba ja seeläbi vältida niisuguste rikkumiste haldus- ja karistusõiguslikke tagajärgi, ning see kahjustaks lõppastmes juhilubade vastastikuse tunnustamise korra aluseks olevat usaldust (vt 21. mai 2015. aasta kohtuotsus Wittmann, C-339/14, EU:C:2015:333, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

42 Need kaalutlused kehtivad ka siis, kui juhiluba on väljastatud direktiivi 2006/126 artikli 11 lõike 1 kohase väljavahetamise teel. Niisuguse väljavahetamise kaudu väljastatud juhiloa tunnustamisest keeldumine vastab sellisel juhtumil ka liidu üldistes huvides olevale eesmärgile parandada liiklusohutust (vt selle kohta 22. mai 2014. aasta kohtuotsus Glatzel, C-356/12, EU:C:2014:350, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika), mille saavutamisele direktiiv 2006/126 oma põhjenduse 2 järgi kaasa aitab (26. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus I, C-195/16, EU:C:2017:815, punkt 51).

43 Siiski tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et juhul, kui juhiloa omaja suhtes on liikmesriigis kohaldatud piiravat meedet, ei saa see liikmesriik tugineda direktiivi 2006/126 artikli 11 lõike 4 teisele lõigule selleks, et keelduda tunnustamast teise liikmesriigi väljastatud juhiloa kehtivust alatiselt (23. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Aykul, C–260/13, EU:C:2015:257, punkt 76 ja seal viidatud kohtupraktika).

44 Mis puudutab niisugusele meetmele järgnevat, siis on Euroopa Kohus otsustanud, et liikmesriik, kes niisugustel asjaoludel keeldub juhiloa kehtivust tunnustamast, on pädev kehtestama tingimused, millele juhiloa omaja peab vastama, et saada tagasi juhtimisõigus selle riigi territooriumil. Euroopa Kohus sedastas, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, kas kõnealune liikmesriik ei keeldu omaenda õigusnormide kohaldamisega tegelikult alatiselt teises liikmesriigis väljastatud juhiloa tunnustamisest, ning et sellest vaatenurgast tuleb sel kohtul ka proportsionaalsuse põhimõttest lähtudes kontrollida, kas selle esimese liikmesriigi õigusnormides ette nähtud tingimused ei lähe kaugemale sellest, mis on sobiv ja vajalik direktiivi 2006/126 eesmärgi – liiklusohutuse parandamine – saavutamiseks (vt selle kohta 23. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Aykul, C-260/13, EU:C:2015:257, punkt 84).

45 Samas tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei saa õigussubjekt tugineda liidu õigusnormile pettuse või kuritarvituse eesmärgil (vt selle kohta 21. veebruari 2006. aasta kohtuotsus Halifax jt, C-255/02, EU:C:2006:121, punkt 68, ja 16. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus Glencore Agriculture Hungary, C-189/18, EU:C:2019:861, punkt 34).

46 Selles kohtupraktikas väljendatud pettuse ja kuritarvitamise keelu põhimõte on liidu õiguse üldpõhimõte, mida õigussubjektid peavad järgima. Nimelt ei saa liidu õigusnorme kohaldada nii laialt, et need hõlmaksid tehinguid, mida tehakse pettuse või kuritarvituse teel liidu õigusega ette nähtud eelistest kasu saamise eesmärgil (6. veebruari 2018. aasta kohtuotsus Altun jt, C-359/16, EU:C:2018:63, punkt 49 ning seal viidatud kohtupraktika).

47 Konkreetselt rajaneb tuvastus, et on toime pandud pettus, kokkulangevate tõendite kogumil, millest nähtub, et esineb nii objektiivne kui ka subjektiivne koosseisutunnus. Mis puudutab põhikohtuasja asjaolusid, siis esiteks seisneb objektiivne koosseisutunnus selles, et direktiivi 2006/126 artikli 11 lõike 1 alusel juhiloa väljavahetamiseks nõutavad tingimused ei ole täidetud. Teiseks, subjektiivne koosseisutunnus seisneb isiku tahtes niisuguse väljavahetamise eelduseks olevatest tingimustest kõrvale hoida või neid vältida, et saada sellest tulenev eelis (vt selle kohta 6. veebruari 2018. aasta kohtuotsus Altun jt, C-359/16, EU:C:2018:63, punktid 50–52).

48 Sellest tuleneb, et kui ilmneb, et isik on pettuse teel saavutanud juhiloa väljastamise direktiivi 2006/126 artikli 11 lõike 1 kohase väljavahetamise teel, ei saa ta ühelgi ajahetkel nõuda, et mõnes liikmesriigis selliselt saadud juhiluba tunnustataks.

49 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu kirjeldatud asjaolude kohaselt, mis on toodud käesoleva kohtuotsuse punktides 12–15, teavitati M-i käesoleval juhtumil 20. septembril 2016 Saksamaa ametiasutuste kavatsusest võtta temalt ära juhtimisõigus. Pärast seda teatist andis M. teada, et ta on Saksamaa territooriumilt lahkunud ja deklareeris 13. oktoobril 2016 elukoha Madalmaades, kus ta taotles 1. novembril 2016 oma Saksa juhiloa väljavahetamist Madalmaade juhiloa vastu, mis väljastati talle 17. novembril 2016.

50 Nendest asjaoludest ning Saksamaa valitsuse ja Madalmaade valitsuse kirjalikest vastustest Euroopa Kohtu esitatud küsimustele nähtub, et M. ei teatanud Madalmaade ametiasutustes toimunud menetluses Saksamaa ametiasutuste kavatsusest võtta temalt ära juhiluba, millest talle oli aga teatatud, ning et puudutatud isik ei andnud Madalmaade ametiasutustele hiljem teada ka sellest, et juhtimisõiguse äravõtmise otsus oli talle teatavaks tehtud 12. novembril 2016, mil viimati nimetatud ametiasutused ei olnud veel võtnud seisukohta puudutatud isiku esitatud vahetamistaotluse kohta.

51 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on pärast eelmises punktis nimetatud teabe kontrollimist hinnata, kas M-i tegevus, mille eesmärk oli saada oma juhiloa direktiivi 2006/126 artikli 11 lõike 1 kohase väljavahetamise kaudu uus juhiluba ajavahemikul, mis kestis 9. juunil 2016 läbi viidud liikluskontrollist kuni uue juhiloa väljastamiseni 17. novembril 2016, kujutab endast kuritarvitust või pettust. Kui see on nii, siis tuleb asuda seisukohale, et otsus tema juhiloa tunnustamisest keeldumise kohta on lõplik.

52 Neil asjaoludel tuleb teisele ja kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 2006/126 artikli 11 lõike 4 teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et see lubab liikmesriigil keelduda juhiluba, mis on saadud selle direktiivi artikli 11 lõike 1 kohase väljavahetamise kaudu, tunnustamast põhjusel, et see liikmesriik oli väljavahetatava juhiloa omajalt enne juhiloa väljavahetamist juhtimisõiguse ära võtnud.

Kohtukulud

53 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kümnes koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/126/EÜ juhilubade kohta artikli 2 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selles ette nähtud juhilubade vastastikune tunnustamine ilma ühegi formaalsuseta on kohaldatav selle direktiivi artikli 11 lõike 1 alusel toimunud väljavahetamise kaudu väljastatud juhiloa suhtes, kui selles direktiivis ette nähtud eranditest ei tulene teisiti.**

2. **Direktiivi 2006/126 artikli 11 lõike 4 teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et see lubab liikmesriigil keelduda juhiluba, mis on saadud selle direktiivi artikli 11 lõike 1 kohase väljavahetamise kaudu, tunnustamast põhjusel, et see liikmesriik oli väljavahetatava juhiloa omajalt enne juhiloa väljavahetamist juhtimisõiguse ära võtnud.**

Allkirjad